

Тиждень початкового навчання

*Удосконалення методичної майстерності –
це передусім самоосвіта, особисті ваші зусилля,
спрямовані на підвищення власної культури
праці і в першу чергу культури мислення.*

В. Сухомлинський

2018 рік

Від творчого вчителя до творчого учня

У період, коли освіта України набуває кардинальних змін, виникає необхідність в оновленні методів та прийомів навчання, в залученні інноваційних методик процесу формування в учнів предметних та життєвих компетентностей. Сучасному суспільству потрібні громадяни, які здатні приймати нестандартні рішення, тобто підходити до вирішення тієї чи іншої проблеми, самоконтролювати та самооцінювати результати своєї діяльності.

Основним завданням вчителя на нинішньому етапі розвитку нашого суспільства є забезпечення виходу кожного учня на рівень базової освіти та встановлення розвитку пізнавальної та творчої активності, формування не тільки предметних компетентностей учнів, а й самоосвітніх. Тому усі аспекти навчання повинні бути спрямовані на розвиток творчої особистості, розкриття обдарованості кожної дитини.

Свою діяльність вчителі спрямовують на пошук наукових новинок, на створення творчої атмосфери, на реалізацію принципу рівноправного діалогу між учителем і учнем.

Всі учні початкових класів взяли участь у проведенні тижня початкових класів «Листопадові сходи».

Робота була спрямована так, щоб заходи охоплювали різні сфери діяльності вчителів та учнів, були цікавими, корисними та сприяли інтелектуальному та творчому розвитку учнів.

План проведення тижня початкових класів

«Листопадеві сходи»

Девіз тижня:

«Кожен день у нас цікавий, веселий, плідний і яскравий»

Понеділок

Презентація початкової школи

№	Зміст заходів	Місце проведення	Учасники	Відповідальні
1.	Лінійка «Наша школа початкова відкриває двері»	Спортзал	Учні 1-4 класів, педагоги	Керівник МО
2.	Інформаційна реклама про заходи			Керівник МО
3.	Виготовлення газети «Скарбничка моїх добрих справ»	Перерви, 16 кабінет	Учні 3-Б класу	Миронець Н.Г.
4.	Виготовлення лепбука «Вітаємо козаків»	Перерви, 13 кабінет	Учні 2 класу	Бабак Л.М.

Вівторок

«Хто багато читає, той багато знає!»

№	Зміст заходів	Місце проведення	Учасники	Відповідальні
1.	Конкурс на кращий зошит з української мови «Зошитове свято»	Перерви	Учні 2-4 класів	Класоводи
2.	Проведення відкритого уроку з літературного читання. За добро платять добром. Дивовижні перетворення. «Кривенька качечка» (українська народна казка)	16 кабінет	Учні 3-Б класу	Штемпель Г.В.
3.	Виховний захід «Свято казки»	17 кабінет	Учні 1 класу	Штемпель С.О.
4.	Виставка творчих робіт «Світ моїх захоплень»	Перерва, коридор	Учні 2-4 класів	Класоводи
5.	Конкурс на кращого читача серед учнів молодшого шкільного віку			Баранчук Л.І.

Середа

Екологічними стежками

№	Зміст заходів	Місце проведення	Учасники	Відповідальні
1.	Проведення відкритого уроку з предмета «Я досліджую світ». Досліджуємо повітря.	17 кабінет	Учні 1 класу	Штемпель С.О.
2.	Виставка малюнків «Ми за чисту планету»	Коридор	Учні 1-4 класів	Класоводи
3.	Майстер-клас «Виготовлення листівок»	15 кабінет	Учні 3-А класу	Лемех О.М.
4.	Презентація «Збережемо природу Землі разом»	17 кабінет	Учні 1-4 класів	Баранчук С.І.
5.	Проведення відкритого уроку з природознавства. Як зберегти тепло в будинку.	15 кабінет	Учні 3-А класу	Лемех О. М.
6.	Дослідження «Турбочерепахи»	14 кабінет	Учні 4 класу	Баранчук С. І.

Четвер

«Здоров`я родини – багатство країни!»

№	Зміст заходів	Місце проведення	Учасники	Відповідальні
1.	Веселі перерви на англійській «Моя здоров`я»	Перерви	Учні 1-4 класів	Омельчук Ю.О.
2.	Галявина психологічної розгрузки	Перерви	Учні 1-4 класів	Психолог
3.	Розважальна програма «Зростаємо мужніми»		Учні 2 класу	Бабак Л. М.
4.	Флеш-моб «Парад вишиванок»	Перерва	Учні 1-4 класів	Класоводи
5.	Проведення відкритого уроку з основ здоров`я. Уміння взаємодіяти. Дружній клас. Практична робота. Обговорення літературних джерел	16 кабінет	Учні 3-Б класу	Миронець Н.О.
6.	Виховний захід «Свято здоров`я»	Спортзал	Учні 4 класу	Баранчук С. І.

П'ятниця

День ерудитів

№	Зміст заходів	Місце проведення	Учасники	Відповідальні
1.	Створення газети «Клубочок заморочок!»	Перерви	Учні 4 класу	
2.	Проведення відкритого уроку з математики. Закріплення додавання і віднімання двоцифрових чисел. Розв'язування рівнянь.		Учні 2 класу	Бабак Л. М.
3.	Проведення відкритого уроку з математики. Знаходження різниці у випадку, коли зменшуване має кілька нулів.		Учні 4 класу	Баранчук С. І.
4.	Конкурс на кращий зошит з математики «Мій зошит посміхається»	Перерви	Учні 2-4 класів	Класоводи
5.	Підведення підсумків роботи Тижня початкової школи	Перерва	Учні 1-4 класів	Керівник МО

Миттєвості тижня у світлинах

Лінійка «Наша школа початкова відкриває двері»

Виготовлення газети «Скарбничка моїх добрих справ». Вивчаємо лепбук «Вітаємо козаків»

Виставка малюнків «Ми за чисту планету»

Галявина психологічної розгрузки

Майстер - клас з виготовлення листівок

Світ моїх захоплень

Флеш - моб «Парад вишиванок»

Газети «Клубочок заморочок». Перегляд презентації «Збережемо природу Землі разом»

Урок літературного читання у 3-Б класі

Тема: Українська народна казка «Кривенька качечка»

Мета (формування предметних компетентностей): розширювати знання про українську народну казку, вдосконалювати вміння учнів правильно інтонувати мову дійових осіб; удосконалювати навички поділу тексту на частини; вчити аналізувати вчинки дійових осіб; розвивати творчі здібності учнів, уяву, фантазію, вміння спілкування, збагачувати словниковий запас; виховувати працьовитість, доброту, щирість.

Обладнання: таблиця почуттів; аудіозапис казки «Кривенька качечка»; малюнки старовинних речей: прядка, коромисло; скриньки Мудрості у кожного з учнів; зернята мудрості

Тип уроку: засвоєння нових знань

Хід уроку

I. Організація учнів до уроку. Рефлексія настрою.

*Хто багато читає. Той багато знає
Тож часу не гаймо і на часину
До чарівної казки вирушаймо*

II. Повторення вивченого.

Актуалізація опорних знань, умінь і навичок.

1. Гра «Мікрофон»

- Що таке казка? (*Це цікава розповідь, в якій йдеться про щось неймовірне, незвичайне, фантастичне, яка має навчальний характер*)
- Які типи казок ви знаєте? (*про тварин, побутові, чарівні*)
- З якою казкою знайомилися на минулому уроці? («Кирило Кожум'яка»)
- До якого виду казок вона належить? (*до чарівних*)
- Доведіть. Назвіть особливості чарівних казок (*за допомогою чарів відбуваються дивовижні перетворення; герої наділені неймовірною силою*)
- Хто автор казки? (*народ*)
- Як називається розділ підручника, до якого належить казка «Кирило Кожум'яка»? (*Усна народна творчість*)
- Як інакше можна назвати усну народну творчість? (*фольклор*)
- Твори яких жанрів входять до складу фольклору? (*казки, пісні, скоромовки...*)
- Назвіть назву проекту, який ми розпочали на минулому уроці? (*«Скарби народної творчості»*)
- Яка мета проекту? (*дізнатись про український фольклор якомога більше, стати активним учасником створення власних зерняток народної творчості*)
- Як розгортались події казки, нам розкажуть «Художники» своєю галереєю – малюнковим планом (*Діти стисло переказують казку, використовуючи поетапно – намальовані малюнки до кожної її частини*)

(За творчий підхід до виконання домашнього завдання один з дітей отримує зернятко мудрості)

- Що дізнались **«Дослідники»** про існування урочища Кожум'яки?

(Урочище Кожум'як виникло з часів Київської Русі. Знаходиться й досі воно на Подолі, між горами Старокиївською та Замковою. Вулиці, які прилягали до урочища, названо було Гончарною, Кожум'яцькою та Дегтярною саме так, що відображали характер діяльності місцевих жителів. Довготривалий час територія була занедбана. Наразі ведеться на цій території забудова елітними будинками. (Діти демонструють фото))

(За змістовну доповідь та пошукову діяльність одна-дві дитини отримують зернятка)

- Який з епізодів казки був самим напруженим? *(Битва змія з Кирилом)*

- **«Актори»** готувались до виразного сценічного читання цього уривку.

Поаплодуємо і уважно послухаємо їх. *(«Актори» виразно читають уривок битви змія з Кирилом)*

(Дитина, яка найвдаліше передала голосом характер бою, відзначається зернятком)

- Передайте за допомогою прислів'я головну думку твору? *(відповідають «Мовознавці»)* *(див.дод.1)*

- Які власні приказки про мужність та відвагу ви створили?

(За власно створені прислів'я діти отримують зернятка)

III. Мотивація навчальної діяльності учнів, повідомлення теми і завдання уроку

1. Гра «Два – чотири - разом»

- Що таке добро? На це питання я хочу чути відповідь після обговорення угрі « Два – чотири – разом»

(Спочатку діти обмінюються думками в парах, потім в четвінках вибирають найвдаліші на їхню думку. І висловлюють міркування перед класом)

- Що таке добро? *(корисний вчинок, справа)*

- Які добрі корисні справи ви робили?

- Як віддячували вам за добро?

- Але в житті буває інакше, коли за добро платять злом. Тож сьогодні ми будемо намагатись визначити і зрозуміти: **Чи варто робити добро? Чи легко робити добро?** А допоможе нам в цьому українська народна казка «Кривенька качечка»

IV. Сприйняття та усвідомлення нового матеріалу. Розвиток мовленнєвих умінь та навичок

1.Словникова робота. Тлумачення слів.

- Щоб у казці було все зрозуміло, з'ясуємо значення слів:

Починок-... (пряжа, намотана на веретено)

Веретено-... (ручне знаряддя для прядіння у вигляді тонкої палички із загостреними кінцями)

Кужілочка-... (частина прядки у вигляді кілка, на який намотують пряжу)

- Всі ці слова виходять з сучасного ужитку. Як ви гадаєте, чому? *(речами вже не користуються, вони залишились лише в музеях)*

- Пропоную **«Дослідникам»** якомога більше дізнатися про значення цих речей, поринути в стародавній побут українців. На наступному уроці чекатимемо ваших цікавих доповідей.

2. Дібрати синоніми до слів

Жалувати - ... (жаліти, милувати)

Полинули - ... (полетіли, втікли)

3. Прослуховування казки « Кривенька качечка» у запису.

4. Перевірка первинного сприйняття казки.

- Які почуття викликав цей твір? (*співчуття, жалю до кривенької качечки; поваги до її працездатності; розчарування до вчинку баби та діда*)

- Хто дійові особи казки? (*Дівчина – качечка, дід, баба*)

- На наступний урок «**Мовознавців**» я попрошу дібрати, а ще краще, вигадати власні ребуси про головних героїв казки.

- Що здалося неймовірним, фантастичним? (*Перевтілення кривенької качечки*)

5. Повторне читання казки учнями мовчки.

6. Перевірка сприйняття і розуміння тексту.

- Що знайшли дід і баба в лісі? (*качечку*)

- Що трапилося з качечкою? (*у неї була переломлена ніжка*)

- Де взялася кривенька дівчина? (*перетворилась з качечки*)

- Як ви вважаєте, чому дід та баба спалили гніздечко? (*хотіли, щоб дівчина залишилась з ними*)

7. Гра «Знайди помилку»

(*вчитель читає речення з помилкою, діти виправляють*)

* Ходім, бабо, в ліс по ягоди! (*по гриби*)

* Бере баба грибки, коли дивиться, під деревцем гніздечко ...(*під кущиком*)

* Стали качечку брати. Аж у неї ніжка забинтована (*переломлена*)

* Бачили якусь дівчину, з магазину воду несла (*від криниці*)

* Дівчина увертілася в пір'ячко, зробилась гусочкою і полетіла з табунчиком (*качечкою*)

8. Фізкультхвилинка(*під музичний супровід «Таночка каченят»*)

9. Читання казки за логічними закінченими частинами. Підготовка до складання плану.

а) 1 – ша частина до слів «... а самі знов пішли по грибки» (*читання «рибкою»*)

- *ворушаться тільки губки*)

- Чому дід і баба сумували? (*бо були самотні*)

- Кого знайшли в лісі? (*качечку*)

- Як доглядали вдома качечку? (*зробили гніздечко*)

- Доберіть заголовок.

б) 2-га частина до слів « Так і зробили» (*напівголосно*)

- Із чого дивувалися дід і баба? (*що в хаті прибрано й їсти наварено*)

- Кого помітили сусіди? (*гарну дівчину, але кривеньку*)

- Чи подобається вам поведінка баби? Чому?

- Дібрати заголовок.

в) 3 частина – до слів « не плач, галочко!» (*«ланцюжком»*)

- Кого побачили дід і баба? (*дівчину*)

- Що вони зле вирішили зробити? (*спалити гніздечко*)

- За що образилася дівчина? (*за те, що спалили гніздечко*)

- Чи правильно вчинила дівчина? (*так, бо вона робила добро стареньким, а вони їй віддячили злом*)

- Яким можна назвати вчинок діда і баби? (*злим, хитрим*)

- Доберіть заголовок.

г) 4-а частина - до кінця (читання мовчки)

- Як на вашу думку потрібно читати пісеньку каченят? (наспівно, заклично)
- А дівчини? (з почуттям образи, із запевненням)
- Дібрати заголовок до 4-ої частини.

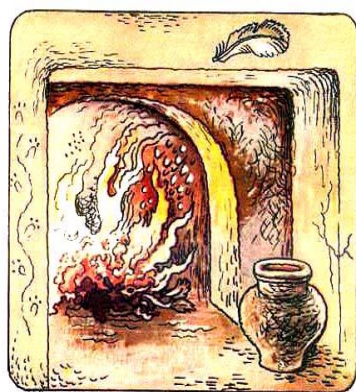
Орієнтовний план

1. Незвичайна знахідка.
2. Таємнича помічниця.
3. Спалене гніздечко.
4. Дід з бабою знову самотні.
10. Характери головних дійових осіб

- Знайдіть і зачитайте слова, які характеризують дівчину.
- Якими зображені у казці дід і баба?

V. Творче застосування знань учнів.

- Розгляньте малюнки до казки. До якої частини нема ілюстрації?

- Уявіть що ви качечка. Перекажіть стисло текст від її імені.
- Чим закінчилася казка? (качечка полетіла з табуном. А дід і баба знову залишились самі)
- Чи могла б, по-вашому, казка мати іншу кінцівку?
- От я і пропоную «Акторам» скористатися фантазією, уявою та переробити кінцівку – придумати своє оригінальне закінчення.

- Тим часом «Художники» часу також не гаятимуть. Вам буде цікаво дізнатись, що близько 20 – ти років тому на Українській студії було створено однойменний мультфільм. В якому році і ким було намальовано цей мультфільм. Перегляньте його і знайдіть відмінності між текстом у «Читанці» та мультиплікаційним фільмом.

VI. Інсценізація української народної казка «Кривенька качечка» .

VII. Контрольно- оцінювальний етап.

1. «Мозковий штурм»

- Чому дівчина не залишилася у діда і баби? (*образилась; не може жити в неволі*)
- Що схвалює, а що засуджує український народ у казці? (*схвалює – працелюбність; засуджує – хитрість, зло*)
- Кому хочете дати пораду? Яку саме?
- То чи варто робити добро? (*варто, тому що добро будує, а зло руйнує*)
- А чи легко його робити? (*легко, якщо душа в тебе чиста; важко, якщо очікуєш злого*)

VIII. Підсумок

- Як ви гадаєте, чи знадобляться в майбутньому знання, які ви сьогодні здобули на уроці?
- А тепер візьміть у ліву долоньку ті знання, які у вас є. У праву долоньку ті знання, які ви отримали сьогодні. З'єднайте разом ваші долоньки і покладіть до своєї душі. І пам'ятайте: за добро добром платять. Залишайтеся добрими, ніжними, чуйними до самих себе і до всіх, хто вас оточує.

VIV. Домашнє завдання.

«Дослідники» - з'ясувати значення речей (кужілочка, починок, коромисло...) для наших предків.

«Мовознавці» - дібрати чи вигадати власні ребуси та загадки про головних героїв казки.

«Актори» - переробити кінцівку казки.

«Художники» - знайти відмінності між текстом у «Читанці» та мультиплікаційним фільмом

Виховний захід «Свято казки»

Мета: Розкрити роль казки у розвитку особистості. Розширювати світогляд учнів. Вчити дітей розуміти моральний зміст казки. Розвивати творчі здібності дітей, зв'язне мовлення, поповнювати словниковий запас дітей. Виховувати доброзичливе ставлення один до одного. Виховувати читацькі інтереси.

Обладнання: ілюстрації до казок, костюми, проектор, комп'ютер, магнітофон.

На дошці записи:

Казки маленькі, а розуму в них багато.

Казка вигадка, та в ній щось повчальне зрозумій.

Що за диво ці казки...

Олександр Пушкін

Казки дружать з дітворою, полюби їх у житті – і улюблені герої будуть завжди друзями в путі. (А. Костецький).

Дитина кожна завжди залюбки йде у дитинство в диво – кажив. (Василь Василяшко).

Хід заняття:

I – Організація групи

- Психологічний настрій.
- А тепер візьміть один одного за руку, усміхніться один одному й подаруйте чудовий настрій.
  - Я всміхаюсь сонечку!
  - Здрастуй, дороге!

- Я всміхаюсь квіточці!
- Хай вона росте!
- Я всміхаюсь дощики!
- Лийся мов з відра!
- Дружам усміхаюсь!
- Зичу всім добра!

II - Повідомлення теми заходу.

- Добрий день, любі діти!
- Добрий день, любі гості!
- Сьогодні ми зібралися тут, щоб потрапити в гості до казки, зустрітися з улюбленими казковими героями.

Казки – це наші великі і мудрі вчителі, що спочатку виховують, а вже потім розважають. Казки дають перше уявлення про добро і зло, правду і неправду, чесність і справедливість. Читаючи казки, ви стаєте добрими, мудрішими, сильнішими, милосерднішими.

III - Виступ дітей.

Українка:

Запрошуємо усіх дітей,
Запрошуємо усіх гостей
На зустріч з казкою
В чудовий день оцей.

Українець:

Увага! Увага!

Вже час розпочинати
Веселе, радісне свято.
Чудових дитячих казок!

(Діти співають пісню Н. Май «Свято казки»)

Мені наснилися білі роси,
Птахи й співучі в небесах,
Зеленої трави покоси,
Волошки сині у житах.

Приспів:

Там, за хмарами, за білими,
За піснями лебединими,
Там моє дитинство росяне
Зорепадом промайне!
Зорі з неба усміхаються,
Мрії всі мої збуваються,
Свято казки починається,
Зачаровує мене!

Співає батькова криниця
І вишня мамина цвіте,
І знов мені щоночі сниться
Моє дитинство золоте.

Приспів. (2)

Учні:

Існує книг багато на землі,
Вони цікаві, мудрі та повчальні.
Та кожен з нас: дорослий чи малий
Казки читає, дуже вони гарні.

2

Казка – це світ, чарівний та незвичний.
Казка – це диво, сповнене краси.
Поринуть в казку – це ж бо так цікаво.
Це справді свято, радість для душі.

3

У казці звірі свою мову мають,
Дерева розмовляють мов живі.
Добро і правда завжди зло долають.
Тому і люблять казку діти всі.

4

А чи знаєте, ви, друзі, звідки прийшла казка?
В ній живе народна мудрість, матусина ласка.
В ній звірята і пташата розуму навчають.
В ній завжди любов і дружба зло перемагають.

5

Ще колись, давно-давно, люди не читали
А казки із вуст в уста переповідали.
Бо народ наш український – мудрий і завзятий,
Бо з життя прийшли казки і їх так багато!

6

Ще з колиски все життя живе казка з нами.
Вона розуму навчає, мудрості з роками.
В ній живуть чарівне слово, пісенька, прислів'я.
В ній живе вкраїнська мова і природа дивна.

7

Живуть в казках колобок і кізонька-мати
Ще й солоний Бичок і лінів мишенята,
І Пан Коцький, Сірий вовк, Хатка-рукавичка.
Зайчик, мудрий Журавель, Лисичка-сестричка.

8

Вже багато ми казок, друзі прочитали
Про любов, красу і дружбу ми з казок дізнались.
Бо виховують казки добро, повагу, ласку.
І дорослі і малі люблять чарівну казку.

9

Сьогодні ми казку сюди запросили.
Щоб бачити казку і слухати разом.
А казка в дорозі десь там забарилась
Давайте її погукаєм гуртом.

Всі:

Каз-ко! Каз-ко! Каз-ко!

Казка:

Вітаю вас, дорослі і малі.
Від всіх казок низенький вам уклін.
Я казка мудра, хочу вам сказати
Що кожен з вас мене повинен знати.
Бо, кажуть, казка вчить на світі жити.
Та правду й волю завжди боронити.
Я дуже рада, що ви мене запросили на свято.
Але крім вітання, я приготувала для вас завдання.

Це вікторина «Чарівний кошик».

З якої казки ці речі?

1. Золоте яйце (Курочка ряба)
  2. Пшеничний колосок (Колосок)
  3. Тарілка (Лисичка і журавель)
  4. Черевичок (Попелюшка)
  5. Золотий ключик (Буратіно)
  6. Тюльпан (Дюймовочка)
- Бачу вправні ви малята.

Дружні, віддані, завзяті.
Час настав нам вирушати у країну казок.
(Звучить мелодія «Веселкова».)

Завдання 1. Телеграма

(Листоноша приніс телеграму з завданням.)

1. Скільки звірів помістилося в рукавичці, яку загубив дід? Назвати героїв.

Відповідь. Сім героїв: мишка - шкряботушка, жабка-скрекотушка, зайчик-побігачик, лисичка-сестричка, вовчик-братик, кабан - іклан, ведмідь - набрід.

2. Скільки звірів зустрів по дорозі Колобок?

Відповідь. Четверо звірят: зайчик, лисичка - сестричка, вовчик-братик, ведмедик.

3. Скільки героїв-персонажів витягують ріпку?

Відповідь. Шість героїв: дід, баба, внучка, собачка, котик, мишка.

4. Скільки звірів приліпилося до солом'яного бичка у казці «Солом'яний бичок»?

Відповідь. Четверо Вовк, ведмідь, заєць, лисиця.

Завдання 2. «З якої казки?»

1. «Баба діда за сорочку, внучка бабу за торочку...» («Ріпка»)

2. «Я не пила, я й не їла: тільки бігла через місточок та вхопила кленовий листочок, бігла через гребельку та вхопила водиці крапельку...» («Коза-дереза»)

3. «А мишка бігла, хвостиком зачепила, яєчко покотилося, впало та й розбилося.» («Курочка Ряба»)

4. «Уліз ведмідь – семеро стало...» («Рукавичка»)

5. «Не їж мене, я тобі пісеньку заспіваю.» («Колобок»)

6. «Котику-братику, несе мене Лиска
По каменю-мосту на своєму хвосту,
Порятуй мене!» («Казка про Котика і Півника»)

7. «Призволяйся, Журавлику, призволяйся, лебедику...» («Лисичка та Журавель»)

Фізкультхвилинка

У країні казочок

Жив веселий Колобок.

Разом з ним усі звірятка,

Вирушали на зарядку.

Похитали головою,

Раз притупили ногою,

Руки вгору піднесли,

Трішки ними потрясли,

Нахилились вліво, вправо.

Та цього іще замало.

Руки вгору, руки вниз,

Раз присіли, піднялись.

Головою похитали

Й працювати знов почали.

Завдання 3. «Назвати казки за ілюстраціями до них.» Слайд-шоу

Заздалегідь приготовані слайди-ілюстрації до казок. По черзі показують ілюстрації і виконують завдання:

- Назвати до якої казки належить дана ілюстрація?

Завдання 3. «Країна загадок».

1. Хто с хвостиком і з вушками?
В кого лапки з подушками?

Як ступа, ніхто не чує,

Тихо, крадучись, полює. «Кіт у чоботях» Ш.Перро)

2. До школи прямує хлопчик дерев'яний.

Чомусь потрапляє у цирк полотняний.

Відома ця книжка тобі, чи не так?

В пригодах яких побував цей хлопчак? («Золотий ключик» О.Толстой)

3. Має клешні й довгі вуса

Я і сам його боюся,

Бо щипає мов гусак.

Ну а звуть щипаку... (Рак, «Зайчикова хатка»)

4. Хоч у нього й шуба є,

Та як холод настає

Він не їсть тоді, не п'є

А у лігво спать лягає. (Ведмідь)

5. Маленьке, сіреньке,

Біди наробило:

Щось біле, кругленьке,

Хвостиком розбило.

Сумує і плаче бабуся,

Дідусь витирає сльозу,

А курочка кудкудаче:

«Я вам золоте знесу.» (Курочка Ряба)

6. Хто кругленький і смачненький,

Із віконця скік та скік.

Втік від баби та від діда

До лисички на язик? (Колобок)

7. На городі, що за черга

Дід і баба тут стоїть.

Тягнуть щось перед собою

І не витягнуть ніяк. (Ріпка)

Завдання 4. Інсценізація казки «Ріпка» (Стара казка на новий лад)

Казка „Ріпка“

Автор. Посадив на городі дід ріпку. Виросла ріпка велика-превелика. Настала холодна осінь, а ріпка проситься:

Ріпка. - Ой, дідусю білобровий,
Занеси мене в комору.

Автор. Став дід ріпку із землі тягти. Тягне-потягне, витягти не може.
Покликав він на поміч бабусяю.

Дід: - Ей, бабусяю, не сиди.
Ріпку вирвати допоможи.

Автор. Тягнуть-потягнуть, витягти не можуть.
Кличе бабуся свою внучку.

Баба: -Внученько, рідненька,
Допоможи нам з ріпкою справитись, серденько.

Автор. Тягнуть знову, а ріпка міцно в землі сидить.
Кличе внучка свою собачку Жучку:

Внучка: - Жучко, де ти, приєднайся.
Ріпку вирвати постараймося!

Автор. І знову витягнуть не можуть.
Кличе Жучка Кицю:

Жучка: - Кицю, люба, веселенька.
Злазь зі припічка тепленького.
Рукавички одягли.
Ріпку вирвати поможи.

Автор. Тягнуть руками, спираються ногами, промучалися весь день, а ріпка сидить, як пень.

Киця. Що ж, прийдеться кликати мишку Сіроманку, нашу вихованку.
З'являється Мишка.

Мишка: Щоб справитись з ріпкою скоренько
Давайте зробимо вправи гарненько
Будемо гантелі піднімати
Та м'язи міцні качати.
Раз і два і,
Вліво, вправо
Вийде діло в нас на славу.
Ще раз разом усі.
Стали, потягнули!
Витягли ріпку!

Автор. Ось і казці кінець, а хто слухав молодець.

Звучить музика.

Діти виконують пісню „Чарівна країна“.

Десь за горами, за лісами,

Десь на оцій землі...

Казка чарівна проживає,

Що люба нам усім,

Світ весь навколо заіскриться,

Станеш щасливим ти.

З казки чарівної, жар-птице,

Мрії усі здійсни!

Приспів: Мрія моя ясна,

Мрія твоя ясна...

Хто розповість і хто підкаже,

Де вона, де вона...

Мрія моя ясна,

Мрія твоя ясна...

Хай же здійсниться кожна мрія

Найдивовижніша!

- Виставка книжок «Українські народні казки»

Підсумок заняття

Казка – це чарівний світ, мудрості криниця.

Хай живе мільйони літ і не замується.

Хай навчає люд завжди, як по правді жити.

Щиру дружбу берегти, рідний край любити.

Українка та Українець:

Любі хлопчики і дівчата!

Закінчилось наше свято!

Ми вам хочем побажати

Казок багато прочитати!

Урок у 1 класі

Тема. Досліджуємо властивості повітря

Мета (формування предметних компетентностей): з'ясувати властивості повітря і значення повітря в природі; учити досліджувати властивості повітря, проводити досліди, фіксувати й аналізувати результати, дотримуватися інструкцій і правил техніки безпеки під час проведення демонстраційних дослідів; виховувати пізнавальний інтерес.

Обладнання: мультимедійне обладнання, обладнання для дослідів (клаптики паперу, склянки з водою, камінчик, поліетиленові мішечки).

Очікувані результати: сприймає усні репліки вчителя, однокласників, відповідає на запитання, об'єднується в групи, ділиться своїми почуттями, емоціями.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент. Ранкова зустріч.

1. Вітання. Доброго ранку сонечко...

Барометр настрою.

- Розслабте щоки, губи, плечі. Дихання рівне й спокійне.

Очима подивилися вгору, вниз, вправо, вліво, закрили очі.

А тепер уявіть, що ви – квітка, а ваші долоньки – бутони. Наша квіточка повільно розкривається... і стає такою гарною квіткою. Який настрій викликає у вас ця квітка?

— Подаруйте посмішку один одному.

2. Вправа «Погода»

— Який сьогодні день?

— Яке число і місяць, пора року?

— Який стан неба?

3. Обмін інформацією.

Діти, ви хочете зробити справжні відкриття? Тоді на деякий час нам доведеться стати дослідниками. Дослідники – дуже уважні і спостережливі.

Готові стати дослідниками?

- Уявіть, що ви потрапили на планету сонячної країни і там є лабораторії дослідження.

Завдання для справжніх дослідників – відгадати загадку.

Воно таке велике,

Що займає цілий світ,
Воно таке маленьке,
Що в найменшу щілинку зайде. (Повітря)

Куди ступиш — всюди маєш,
Хоч не бачиш, а вживаєш. (Повітря)

II. Повідомлення теми і мети уроку. Мотивація навчальної діяльності

Отже тема нашого уроку?...

— Наша планета Земля з усіх боків оточена повітрям, яким ми дихаємо. Проте ми його не бачимо, тому що воно... Сьогодні ми за допомогою дослідів визначимо властивості повітря.

III. Сприйняття і осмислення нового матеріалу1. Ознайомлення з визначенням

Спершу ми дізнаємося, що значить слово «повітря»?

Повітря — природна суміш газів, з яких складається повітряна оболонка планети.

Повторити правило. (Повторити пошепки)

Над Землею знаходиться безмежний повітряний океан. Кожний день, кожну годину, хвилину самі цього не помічаючи, ми „купаємося” в ньому. І перехожі на вулицях, і тварини, рослини, і навіть будинки та машини „купаються” в ньому. Повітря є повсюди: на вулиці, у кімнаті, в землі, у воді. Будь яке місце на Землі заповнене повітрям.

2. Знайомство з властивостями повітря.

Практична робота

- Знайомитися з властивостями повітря ми будемо в лабораторії Пустунчика
- Як же дізнатися, що повітря дійсно існує? Що повітря не пuste місце? Нам допоможе наш підручник. Проведемо такі досліди :

Дослід 1. Махни зошитом, книжкою або аркушем паперу перед обличчям. Що відчуваєш ?

Рух повітря. - Ми відчули дотик , що ніби щось холодне доторкнулося до нас. Але зошит до обличчя ми не прикладали. Отже, між зошитом і обличчям існує якесь тіло. Це і є повітря.

Висновок: повітря існує.

Дослід 2. Де існує повітря?

У склянку з водою поклади камінчик землі
Що ти бачиш? На стінках склянки з'являються бульбашки. Отже, повітря є в шпаринках камінчика

Висновок: повітря існує всюди — і в предметах неживої природи, і в предметах, зроблених людиною, і в самих живих

організмах.

Дослід 3.

Візьми поліетиленовий мішечок і почни його скручувати з боку отвору.

Що ти спостерігаєш? Утворилася повітряна «подушечка»

Подивіться, він пустий?

(Скручує мішечок з боку отвору). -Ні, він має всередині повітря. Всередині утворилася повітряна «подушечка».

Висновок: повітря існує всюди

-Чому ми не бачимо повітря? (воно прозоре)

Висновок : повітря прозоре, не має кольору й запаху, рухається.

Ми з вами переконалися, що повітря є всюди.

Фізкультхвилинка *Повітря нам потрібне всім:*

І дорослим, і малим.

Мені, тобі, звірятку, пташці,

Листочку, квіточці, комахці.

Чи під воду ми пірнаємо –

все ж повітря споживаємо.

Комашка по землі повзе –

І та повітрям дихає.

Вітер крила обертає молодого вітряка

І вітрила надуває величезного човна,

А щоб повітря чистим було,

Потрібно, щоб дерев росло багато

1. Відчуй аромат троянди

(Уявіть троянду у себе на долоні. Вдихаємо повітря - видихаємо «А»)

2. Паперовий кораблик

Дмухаємо на кораблик, щоб він поплив.

3. Паровозик

Піднімаючи руки роблять глибокий вдих і на видих промовляють «чух».

4. Задмухування свічки

Діти уявляють, що задмухують свічку.

5. Вітер

Діти роблять «легенький вітерець» - легенько дмухають, «сильний» - сильніше дмухають і «бурю» - дмухають ще сильніше. Після цього обов'язково передихають – «декілька хвилин вітру немає».

3. Робота в зошиті.

IV. Узагальнення й систематизація знань та вмінь учнів

1. Відповіді на запитання

— Які властивості повітря вам відомі?

- Прозоре;
- безбарвне;
- не має запаху;
- погано проводить тепло;
- добре пропускає сонячне проміння;
- гірше передає звук, ніж дерево.

2.Робота над загадками

- Рукавами махнув — дерева нагнув. (Вітер)

- Не звір, а виє. (Вітер)

- Крил немає, скрізь літає,

Та ще й куряву здіймає. (Вітер)

- Літає часто він довкола,

Дерев чимало поламав,

Але ніхто, ніде й ніколи

Його не бачив, не тримав. (Вітер)

- Я берізку гойдну,

Я тебе штовхну,

Налечу, засвищу,

Можу й куряву підняти.

Хто я? Можете вгадати? (Вітер)

— З дослідів ми побачили, що нас оточує повітря, але ми його не помічаємо, адже воно невидиме. Повітря — газоподібне тіло, що заповнює всі проміжки, тріщинки і щілини в предметах. Повітря міститься не лише в твердих тілах, але й у воді.

Поради лікаря:

Коли ми дихаємо - до організму потрапляє кисень, який потрібен для роботи і росту організму.

Тому:

- більше гуляйте на свіжому повітрі;

- Провітрюйте класну кімнату.

Забруднене повітря викликає втому, допомагає мікробам розмножуватися.

- Від чого повітря стає брудним і шкідливим?(пил, дим від цигарок, від вогнищ, вихлопи від авто, їдкий чорний дим з фабрик та заводів, сморід від сміттєзвалищ, виверження вулканів.)

Коли повітря забруднене, ним важко дихати, ми відчуваємо також неприємні запахи, це шкідливо.

Як очистити повітря?

Садити квіти і дерева, ставити очисні фільтри на підприємствах, стоянки і бензоколонки відносять як можна далі від житлових будинків.

Фізкультхвилинка

Подивись, мій милий друг,

Що знаходиться навкруг?

Небо ясно - голубе,

Сонце світить золоте,

Місяць з зірочками сяє,

Вітер з квіточками грає,

Хмарка в небі пропливає.

Вода прозора мов сльоза,

Повітря чисте і трава,

Комахи, звірі і птахи

Людина і погода –

Усе це навкруги... (природа).

V. Рефлексія

Гра «Так чи ні?»

Діти плещуть у долоні, якщо твердження правильне.

— Повітря є всюди. (Так)

— Повітря білого кольору. (Ні)

— Вітер — це рух повітря. (Так)

— Рослинам повітря потрібне?

— Брудне повітря корисне. (Ні)

— Повітря не має запаху. (Так)

— Приміщення потрібно провітрювати. (так)

— Що на уроці вас вразило, що схвилювало?

— Які властивості повітря вам відомі? (Повітря прозоре, безбарвне, не має запаху, погано проводить тепло, добре пропускає сонячне проміння, гірше передає звук, ніж дерево.)

Урок природознавства у 3-А класі

Тема: Як зберегти тепло в будинку

Мета (формування предметних компетентностей): -ознайомити учнів з основними засобами забезпечення енергоефективності житла; навчати учнів заходам, спрямованим на збереження тепла в оселях;
-розвивати логічне мислення, увагу, уяву, вміння застосовувати отримані знання на практиці; формувати навички пошуково-дослідницької роботи;
-формувати комунікативні якості, творчу активність, вміння спостерігати за об'єктами природи;
-виховувати в учнів відповідальність за довкілля, бажання бути заощадливими, бережливо ставитись до отримуваних послуг.

Обладнання: Природознавство: підручник для 3-го кл. Авт.Т.Г.Гільберг, Т.В.Сак., зошит з природознавства для 3-го кл. Авт. Т.Г.Гільберг, Т.В.Сак., предметні картинки, картки з прислів'ями, пінопласт, фольга, поролон, керамзит, вата, шпаклівка, паперовий скотч, газета.

Групи компетентностей, що формуються: вміння вчитися, загальнокультурна, інформаційна, здоров'язбережувальна, предметна, соціальна.

Учні повинні знати: основні засоби забезпечення енергоефективності житла.

Учні повинні вміти: застосовувати отримані знання на практиці.

Очікуваний результат: вміння застосовувати заходи, спрямовані на збереження тепла в оселях.

Тип уроку: комбінований.

Використана література:

1. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 1-4 класи. - К.: Видавничий дім «Освіта», 2013.
2. Природознавство: підручник для 3-го кл. загальноосвіт. навч. закл./ Т.Г.Гільберг, Т.В.Сак.-К.: Генеза, 2013.
3. Т.Г.Гільберг, Т.В.Сак. Зошит з природознавства: навч. посіб. для загальноосвіт. навч. закл.: 3-й кл.- К.:Вид.«Генеза», 2013.
4. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи.

Хід уроку.

I Організація класу.

II. Хвилинка спостереження.

Вчитель: Народна мудрість говорить: Трапляється такий год, що на день по сім погод. Для кожної пори року характерна своя погода. Слово нашому синоптику - черговому класу.

(Діти відкривають зошити, до дошки виходить «черговий» учень-синоптик та доповідає)

Доповідь синоптика.

- Отже, про погоду:

За вікном - зима.

Сьогодні -

Стан неба -

Температура повітря -

Вітер -

Опади -

Інші явища -

Погода сьогодні у школі, у 3-А класі сприятлива, отож всім бажаю гарного настрою та цікавих знань.

III. Перевірка домашнього завдання.

Вчитель: На минулому уроці ми говорили про енергію рухомої води. Дайте відповіді («так» або «ні») на наступні запитання:

-Енергія води належить до відновлюваних джерел..... (Так).

-Запаси води у світі обмежені.... (Ні).

-Використання енергії води завдає шкоди довкіллю....(Ні).

-Найбільшу гідроелектростанцію в Україні побудовано на річці Дніпро..... (Так).

-Гідроелектростанції виробляють дешевшу електроенергію .... (Так).

Актуалізація опорних знань.

- Чому енергія води є дешевою? (Її виробництво не потребує палива).

- А що таке паливо? (Паливо - це речовина, яку спалюють, щоб отримати енергію).

- Які найбільш поширені види палива ви знаєте? (Деревина, вугілля, природний газ).

IV. Повідомлення теми, мети уроку. Мотивація навчальної діяльності.

- Вірно, діти. Сьогодні ми теж будемо говорити про паливо і не тільки. Уважно послушайте вірш і ви дізнаєтеся, про що піде мова на уроці.

Ведмідь живе в барлозі,

Лисиця, борсуку норі,

Бобер збудував хатину,

А білка живе в дуплі,

Кріт під землею тулиться

- Там він з сім 'єю живе.

- А чому вони живуть в норах, в дуплах? (Ховаються від ворогів та від холоду).

-А де живемо ми з вами? (В квартирах, в будинках).

- Правильно, ми з вами живемо в будинках (квартирах). На уроці ми будемо говорити про необхідну потребу для нашого перебування у власній домівці, а саме про тепло, яке є важливим і цінним. Чому втрачається тепло у квартирі?

Як зберегти тепло в будинку? Що ми можемо зробити, щоб зменшити витрати палива? Сьогодні ми будемо вчитися вирішувати ці проблеми. А для цього нам треба : Думати - швидко,

Відповідати - чітко,

Працювати - дружно,

Запам'ятовувати -міцно.

(Вчитель вивішує на дошку аркуш з девізом)

V. Сприйняття та засвоєння матеріалу.

Вчитель: Сьогодні розбиратися у даному питанні будуть 4 групи: науковці, інженери, екологи та експерти. А допомагати їм буде дівчинка-ТЕПЛИНКА.

(Виставити ляльку): Я – ТЕПЛИНКА-веселинка

Бережу тепло в будинку

Про добробут добре дбаю

й затишок оберігає.

Вчитель:Сьогодні Теплинка буде спостерігати за вашою роботою і нагороджувати теплими будиночками. Давайте знайомитись.

Вчитель:Для організованої роботи слід повторити Правила роботи в групі (діти з кожної групи зачитують правила по черзі; аркуші з правилами лежать на столах).

1. Уважно читати слухати завдання.
2. Перед роботою потрібно домовитися, хто її буде виконувати.
3. Марно не сперечатися.
4. Намагатися зрозуміти один одного.
5. Працювати так, щоб не заважати іншим.
6. Заслуховувати думки кожного члена групи.
7. Дотримуватися «Правила піднятої руки»
8. Бути ввічливим, стриманим, відповідальним.

Вчитель:А тепер ми дізнаємось які є будинки.

Цікава статистика.

- Сьогодні панельні будинки зводять досить швидко з готових залізобетонних частин - блоків. Цегляні будинки як і раніше вважаються найбільш надійними. Їх стіни товщі, ніж у панельних, тому вони краще зберігають тепло.

- А з чого зведена наша школа? (З цегли).

Опишіть наш будинок-школу. (Наш будинок просторий, двоповерховий, чистий, Подивіться, який у нас гарний будинок. Щоб він залишався таким, його треба берегти, піклуватися про нього...

– А чому в нас тепло?

Розповідь вчителя «Цей дивовижний світ».

Вчитель:У дуже далекі часи, будинок, перш за все, повинен був рятувати господаря від спеки та холоду, дощу і вітру, диких звірів. І будувати можна було тільки з того матеріалу, який був під рукою. Було дерево - з дерева. Були камені - з каміння. Людство протягом віків прагне створити собі спокій і затишок. І продовжує придумувати все нові зручності. Хто знає, як буде виглядати будинок людини через сто-двісті років?

Вчитель: Чи завжди тепло в будинках? Чому? Як тікає тепло?

Робота з підручником.

Вчитель:Прочитайте текст і виберіть засоби збереження тепла в домівках.

Вчитель:Так. У приміщенні теплова енергія втрачається через вікна, двері, дах, підвал і, навіть, стіни. Зараз ви отримаєте предмети, за допомогою яких можна також зекономити тепло. Спробуйте пояснити, як їх використовують – **робота в групах.**

2. Завдання «Зеконом тепло»

I група отримує пінопласт, фольгу;

II група - поролон, керамзит;

III група - вату, шпаклівку;

IV група - паперовий скотч, газету.

Вчитель: Обов'язково спробуйте використати дані предмети в своїх оселях.

Цікава статистика .

Температура в приміщенні, де людина проводить найбільше часу, має бути 18 -20 градусів. Це найбільш оптимальна температура для здоров'я та самопочуття людини. (*подивитись свою класну температуру*) . Чим раціональніше ми використовуємо тепло, тим менше втрачаємо природних ресурсів, зберігаємо довкілля від забруднення.

(Отримання картинок від ТЕПЛИНКИ із зображенням «теплих» будиночків).

Вчитель: Звідки береться тепло в будинках? (Для цього використовують паливо).

- Складіть ребуси і ви дізнаєтесь, що саме використовують для опалення.

3. Завдання «Розгадування ребусів».

Кожна група одержує аркуш із зашифрованою назвою горючої корисної копалини.

Після відгадування представник кожної групи показує «свою» корисну копалину або її зображення на картинці та коротко розповідає про неї.

1) ф та на (Нафта - масляниста темно-бура рідина. Нафта легша за воду.

Коли вона горить, то виділяє більше тепла, ніж кам'яне вугілля. З нафти виготовляють бензин, фарби, лаки, пластмасу і багато Іншого).

2) дний ро при заг (Природний газ - легший за повітря, спалахує від вогню.

Під час горіння виділяє багато тепла).

3) не мя ка ля гі ву (Кам'яне вугілля- чорного кольору. Його використовують на електростанціях, заводах, у побуті. Воно входить в склад деяких ліків).

(Отримання картинок із зображенням «теплих» будиночків).

Цікава статистика. На дошці таблиця «Відновлюванні - невідновлювальні»

- Джерела енергії, що їх використовує людство, поділяються на відновлювані та невідновлювані. До першої групи належить енергія Сонця, вітру, води, а до другої — енергія природного газу, нафти, кам'яного вугілля. Ці джерела енергії неможливо відтворити. Отже потрібно добре утеплити наше житло.

Вчитель: Нам, українцям, зі стародавніх часів були власні бережливість та ощадливість. Недарма у народі існує безліч прислів'їв та приказок, що стосуються саме цих важливих рис.

4. **Завдання** «З'єднати частини прислів'їв». Теплинка пропонує вам скласти прислів'я та пояснити значення.

Для I групи

- У доброї господині і соломинка не пропаде.

Для II групи

- Хто малого не шанує, той і великого не вартий.

Для III групи

- Без господаря будинок - сирота.

Для IV групи

- Порядок в будинку є - господарю честь.

(Отримання картинок від ТЕПЛИНКИ із зображенням «теплих» будиночків).

VI. Узагальнення і систематизація набутих знань.

Вчитель: Отже, діти, давайте узагальнимо здобуту інформацію про теплозбереження.

(Учні показують на таблиці та називають паливо, котельню, недоліки теплової енергії, способи збереження тепла та декламують вірші).

Коли заходиш ти у теплий дім.
Тобі спокійно й радісно у нім.
Душа тримає радість і
тепло, і людям
хочеться робить
добро.

Шибки у вікнах цілі, протягів нема.
І не страшна господарям зима,
Ми вчасно утепили дах,
фасад, і ому й уникнемо ми
зайвих тепловтрат.

Дитина спить
спокійно у теплі І

квіти буйно квітнуть
на вікні,
Мурлика кіт, на килимку дріма,
Бо всім у домі вистача тепла.

На Землі, у домі
вселюдському -
Протиріч і негараздів
тьма.

Будьте, люди бережливі в ньому!
І тоді достатньо буде всім тепла!

-Вчитель: А тепер надамо слово ТЕПЛИНЦІ.

ТЕПЛИНКА: Що ж, мої друзі, я була рада побувати у вас на уроці. Отримала масу позитивних вражень від вашої роботи. Сподіваюсь, що здобуті сьогодні знання будуть для вас корисними та принесуть вашим родинам відчутні заощадження а на згадку залишаю вам пам'ятки про збереження тепла.

(Теплинка роздає дітям пам'ятки).

УІІ. Домашнє завдання.

Вчитель: Запишіть домашнє завдання.

Підручникст.70-73

2) Прочитати і обговорити разом з батьками пам'ятки, які ви отримали;

УІІІ. Підсумок уроку. Оцінювання. Технологія «Незакінчене речення»

Вчитель: Діти, продовжіть речення:

- Сьогодні я дізнався ...
- Я зрозумів, що ...
- Тепер я знаю ...
- Було цікаво ...

Дякую всім за роботу на уроці.

ПАМ'ЯТКА

«Як зберегти тепло в будинку»

- Встановити індивідуальне опалення;
- замінити вікна на сучасні металопластикові.
- закривати штори на ніч (але не закривати простір між батареями і кімнатою);
- батарею опалення очистити від бруду, пилу, павутиння, це покращить тепловіддачу;

повітрювати приміщення потрібно часто, але не довго 3-5 хв. (замість того, щоб на тривалий час залишати вікно відкритим). Якщо вікно відкрите довго, ми обігріваємо вулицю;

- підтримувати температуру в приміщенні комфортною (лікарі радять 18-20 С).;
- зачиняти вхідні двері та засклити вікна у під'їзді;
- необхідно уникати протягів, якщо рука відчуває потік холодного повітря з вікна, (дверей) це неприпустимо. Обов'язково потрібно оклеїти вікна, закрити щілини, замінити скло, якщо воно має тріщини.

Урок основ здоров'я у 3-Б класі

Тема. Взаємодія з іншими людьми. Дружний клас. Практична робота. Обговорення літературних джерел: української народної казки „Ріпка”, байки Леоніда Глібова „Лебідь, Щука і Рак”

Мета (формування предметних компетентностей): навчати учнів взаємодіяти з іншими людьми, сприяти усвідомленню дітьми цінності людського спілкування; виробляти вміння поведінки в класному колективі; розвивати у дітей потребу спілкуватися і підтримувати товариські відносини у класі; розвивати мовленнєві компетентності, вміння робити висновок узагальнення, добирати факти, які підтверджують висловлену думку або суперечать їй, здійснювати особистісно зорінтований підхід, висловлювати оцінні судження; виховувати ввічливість, тактовність, порядність, чесність.

Обладнання: зошити з Основ здоров'я, смайлики, конверти із завданням, міні-проекти, слайди, маски, бліц-тест, картки самооцінення.

Хід уроку

I. Організація класу.

Створення позитивного настрою.

- Поверніться один до одного, подаруйте посмішку своєму сусіду, цим самим налаштуйтеся на роботу. За допомогою смайлика покажіть свій настрій.

- Прочитайте девіз уроку: Не слухати, а чути,

Не відповідати, а міркувати
Дружно й плідно працювати

II. Знайомство з новим розділом

- Сьогодні ми розпочинаємо вивчати новий розділ „Серед людей”

Як ви розумієте назву?

Про що буде йти мова в ньому? (*Припущення дітей*)

Як це зв'язано із уроками здоров'я? (*Показ слайдів, які відтворюють теми нового розділу*)

III. Актуалізація знань

Слухання та обговорення вірша А. Костецького „Велосипед”

Чому Славко сам – один сидів з велосипедом?

Чому так трапилося?

Кому було весело і чому?

Який висновок можемо зробити з почутого?

IV. Оголошення теми уроку

- Мабуть, ви здогадалися про що буде йти мова на уроці.

Прочитайте тему уроку.

Сьогодні ми поговоримо про відносини між людьми, про те, як ви ставитеся один до одного, зокрема про дружбу у класному колективі. Мені дуже хочеться, щоб після цього уроку ви стали уважнішими і щирішими один до одного.

Для чого знадобляться вам ці знання?

Як ця тема зв'язана з нашим предметом?

V. Визначення плану дій

Що таке взаємодія

Колектив

Дружний клас

Практична робота. Обговорення казки „Ріпка“, байки „Лебідь, Щука і Рак“.

VI. Вивчення нового матеріалу

- Ви щодня зустрічаєтеся із друзями, однолітками та іншими людьми. Ви разом граєтеся, навчаєтеся, спілкуєтесь, працюєте, тобто взаємодієте.

Що означає слово взаємодія? (*Підготовлений учень. Книжка с.53*)

Робота в парах

Прочитайте вірш А. Костецького „Гойдалка на двох“. Розкажіть одне одному, що вам подобається робити разом з іншими дітьми. (*Декілька чоловік розповідають класу*)

Чому вміння взаємодіяти є дуже цінним для колективу, в якому ви перебуваєте?

А що таке колектив? (*Говорить підготовлений учень*)

Добре, коли в класі доброзичливі, щирі стосунки, учні не сваряться, не ображають одне одного, а поважають. Такий клас називають дружним.

Давайте прочитаємо девіз такого класу. (*Один за всіх і всі за одного*)

Поясніть значення прислів'я (*Кожен прислуховується до думки колективу, колектив поважає і цінує думку кожного*).

Робота в зошитах

Відкрийте зошити на с.23, завдання 6. Позначте малюнки, на яких справжні друзі. Поясніть свій вибір.

Розкажіть, з ким з однолітків ви дружите? (*Представлення міні-проектів, виставка проектів*).

Гра «Розсипанка»

Учитель. Зберіть і прочитайте прислів'я. Як ви їх розумієте?

● за, всі, Один, одного, всіх, за.

(*Один за всіх, всі за одного.*)

● в, Друг, біди, пізнається.

(*Друг пізнається в біді.*)

● туга, велика, друга. Без, вірного.

(*Без вірного друга велика туга.*)

● корінням. Дерево, а, друзями, міцне, людина.

(*Дерево міцне корінням, а людина - друзями.*)

● солі, без, Людина, їжа, друга, що, без.

(*Людина без друга, що їжа без солі.*)

● каже, Не, правду, той, хто, друг, той, що, а, медом, маже.

(*Не той друг, що медом маже, а той, хто правду каже.*)

Учитель. Прислів'я, яке вам найбільше сподобалося, запишіть у свій зошит.

V. Фізхвилинка

Один, два, три, чотири, п'ять —

Час прийшов відпочивать.

Вглиб річок ми поринаємо,

Рибок там спостерігаємо.

Летимо ми в небесах —

Подивись, яка краса!

В лісі йдемо тихо-тихо,

Нікому не зробим лиха.

Зупиніться, роззирніться

І за парти поверніться.

VI. Робота в групах

Я вам пропоную взаємодіяти. Об'єднайтеся в групи за кольором, отримайте конверти, виконайте завдання, презентуйте його. Час 4 хвилини.

1 група. Скласти девіз класу.

2 група. Зобразити емблему класу.

3 група. Скласти правила дружньої поведінки школярів у класі.

4 група. Доповнити прислів'я.

5 група. Намалювати портрет друга – однокласника.

Висновок. Навчаючись у колективі, важливо вміти взаємодіяти з іншими людьми, тобто вміти домовлятися, вислуховувати думку інших, поводитися чемно і головне - доводити до кінця розпочату справу.

VII. Практична робота

1. Вистава казки „Ріпка”. Обговорення казки.

Хто посадив ріпку?

Чи зміг дід самотужки витягнути її?

Хто йому допомагав?

Чи справді мишка виявилась такою сильною?

У чому причина успіху?

Наведіть приклади ситуацій, коли всім разом вдається вирішувати одну справу.

2. Слухання байки Л. Глібова „Лебідь, Щука і Рак”

Що хотіли зробити Лебідь, Щука та Рак?

Куди кожен з них тягнув хуру?

Чи вдалося їм витягнути воза?

У чому причина невдачі?

Як ви вважаєте, як мали б поводитися герої байки?

Чи трапляються такі випадки у житті людей? Наведіть приклади.

3. Висновок. Треба діяти так, як діяли герої казки „Ріпка”

Бліц – тест „Чи вмієш ти дружити”.

Самостійне виконання. *(Діти підраховують результати тесту, читають пояснення, роблять висновок, чи вміють вони дружити).*

VIII. Підсумок уроку

Чи можна сказати, що наш клас дружний?

Вправа „Сірничок”

Бажаю і вам бути такими міцними.

Складання „Сенкану”

Дружба

Щира, віддана, вірна

Домовлятися, взаємодіяти, прислухатися, поважати

Дружба робить людей сильнішими

Взаємодія.

IX. Оцінення

Візьміть картку, виберіть те слово, яке характеризує вашу роботу на уроці. Поясніть свій вибір. Як на вашу думку, хто працював на уроці найкраще? Покажіть, чи змінився ваш настрій? Домашнє завдання. Підібрати і вивчити прислів'я про дружбу

Конкурсна програма «Зростаємо мужніми»

1-а учениця

Сьогодні справжніх хлопців свято,
А в нашій школі їх багатьо:
Сміливих. Веселих і мужніх,
Кмітливих, шляхетних і дружніх.

2-а учениця

Хто сказав, що справжні хлопці лиш в казках існують?
Хто сказав, що у Червоній
Дівчата сумують?

3-а учениця

Якщо є такі розмови,
Ми відповідаємо:
Кращих хлопців й веселіших
За наших не знайдемо!

1-а ведуча

Добрий день, друзі! Добрий день хлопці, чоловіки! Дозвольте від імені всіх дівчат та жінок привітати Вас із святом справжніх чоловіків – Днем Збройних Сил України.

Напевне цим жінки хочуть зайвий раз підкреслити у чоловіках такі якості, як мужність, сміливість, щиросердя, шляхетність. Наші дівчата також намагаються не обійти увагою хлопців, вітають їх, дарують їм сувеніри та чарівні посмішки.

4-а учениця

Ми бажаємо вам, хлопці,
Друзі наші щирі.
На відмінно всім навчатись
І у жити у мирі!

5-а учениця

Щоб зростали і мужніли
Ви кожну годину,
Щоб батьки пишались вами
У будь-яку днину!

6-а учениця

Ну а ми, дівчата, разом
Хлопцям обіцяємо –
Про оцінки ваші добрі
Ми завжди подбаємо!
Ведуча

Багато гарних слів сказано на адресу нашим хлопчикам. А як їм довести, що вони дійсно розумні, веселі, кмітливі, сильні, і будь-якої миті готові виправдати сподівання дівочих сердець?

Влаштуємо веселі змагання, у яких візьмуть участь дві команди.

Отже, запрошуємо наших учасників. І перше завдання – представлення команд (Назва і девіз).

Можемо починати змагання. А відкриває нашу конкурсну програму інтелектуальний конкурс. Команди

отримають однакову кількість запитань. Яка команда дасть більше правильних відповідей та й переможе в цьому конкурсі.

1. З яких вправ починається комплекс ранкової гімнастики? (Ходьба, легкий біг, потягування)
2. Який м'яч найважчий: футбольний, волейбольний, баскетбольний? (баскетбольний)
3. Скільки гравців у хокейній команді? (6)
4. Скільки гравців у футбольній команді? (11)
5. Скільки білих фігур у шахах? 916)
6. У якій грі користуються найменшим м'ячем?
7. (Настільний теніс)
8. Скільки хвилин треба варити круте яйце? (жодної)
9. Коли чорній кішці найлегше пробратися у хату? (Коли двері відчинені)
10. За що учня виганяють з класу? (за двері)
11. Чому старий дід капелюха купує? (Тому що без грошей ніхто не дає)
12. Під яким кущем ховається заєць, коли йде дощ? (під мокрим)

Підводимо підсумок.

Наступний конкурс «Блеф-тур»

Я ставлю питання, а ви маєте визначити правда це чи ні?

Відповідь даєте одним словом так чи ні.

1. Чи правда, що у Японії учні на дошці пишуть пензликом із кольоровим чорнилом? (так)
2. В Австралії застосовують одноразові шкільні дошки? (ні)
3. Авторучка була винайдена ще в давньому Єгипті? (так)
4. Кулькову ручку спочатку використовували тільки військові льотчики ? (так)
5. В Африці випускають вітамінізовані олівці для дітей, які мають звичай гризти що завгодно ? (так)
6. До деяких видів кольорових олівців додають екстракт моркви для більшої міцності грифеля? (ні)
7. Римляни носили штани? (ні)
8. Якщо бджола вжалить кого-небудь то вона загине? (так)

9. Чи правда, що павуки харчуються власною павутиною? (так)
10. Чи правда, що в одному корейському цирку двох крокодилів навчили танцювати вальс ? (ні)
11. На зиму пінгвіни відлітають на північ ? (ні)
12. Спартанські воїни перед битвою обприскували волосся парфумами? (так)
13. Миші підростаючи стають щурами? (ні)
14. Деякі жаби можуть літати? (так)
15. Діти можуть чути звуки вищої частоти, ніж дорослі (так)
16. Око наповнене повітрям ? (ні)
17. У деяких місцях люди, як і раніше, миються за допомогою оливкової олії ? (так)
18. Сови не можуть обертати очима? (так)
19. Лось є різновидом оленя (так)
20. Дельфіни це маленькі кити? (так)
21. В деяких країнах жуків-світляків використовують як освітлювальні прилади ? (так)
22. Дуремар продавав жаб (ні)
23. Ескімоси сушать і їдять замість хліба мойву? (так)
24. Веселку можна побачити й опівночі? (так)
25. Слон зустрічаючись із незнайомим родичем, вітається таким чином – кладе йому хобот у рот? (так)
26. Справжнє ім'я Ганса Крістіана Андерсена було Свенсен (ні)
27. В медицині діагноз «синдром Мюнхгаузена» ставлять пацієнтові, який багато бреше? (ні)
28. Зріст горбоконики становить два вершки ? (ні)

Підсумок.

А зараз починаємо спортивні змагання.

Перша естафета «велогонки»

По два гравця затискають ногами палиці. Треба проїхати до відмітки й назад.

Передати естафету іншим.

Друга естафета.

«Штовхання ядра»

З кожної команди по 3 гравця. З газети зробити ядро і штовхнути його. Інший гравець починає з того місця, де упало ядро.

А наші естафети продовжуються.

Естафета «Біг у мішках»

Наступна естафети «Крокодили». Один гравець тримає іншого за ноги, а той біжить на руках.

Наступна естафета «Вперед, назад» (біжать спиною один до одного, тримаючи один одного під руки бубликом»

Наступна естафета «Стрибки» (бігова доріжка ділиться на три частини, стрибки на лівій, правій, на двох ногах)

Слово журі.

Наступний наш конкурс «Скоромовки»

Гравцям необхідно повторити тричі запропоновані скоромовки.

На підготовку одна хвилина.

1. Варка варила вареники. Василь взяв вареника, Варка Василя варехою, Василь Варку вареником.
2. Гава всілася на ганку і сиділа там до ранку, вранці гуси прибігали Гаву з ганку проганяли.
3. Карл у Клари украв корали, а Клара у Карла украла кларнет.
4. Міла милом тигра мила, Міла мило упустила, упустила Міла мило, тигра милом не домила.

Наступний конкурс змагання з кульками.

По дві кульки прив'язані за спиною у кожного гравця. Необхідно свої кульки зберегти, а кульки супротивника знищити.

А зараз я запрошує на конкурс мушкетерів.

У кожного мушкетера на спині написаний вислів. Суперник повинен його прочитати, при цьому не забуваючи фехтувати своєю шпагою. У кого першого прочитають вислів на спині, той програв.

Далі жартівливий конкурс.

Зняти з свого носа сірникову коробку за допомогою мімічних рухів. Без рук.

Наступний конкурс «Кращий хазяїн»

Запрошую по одному гравцю. Ваше завдання надіти якомога більше молока у склянку. (Гумова рукавичка з дірками заповнена водою)

Наступний конкурс «Комплімент»

Викликаються двоє учасників. Завдання полягає в тому, щоб сказати найбільше компліментів жінці на святі.

Наступний конкурс «Найширокоплечіша команда»

Для участі запрошуються всі члени команди. Завдання команди: повинні стати якомога щільніше. На рівні плечей робиться замір. У якої команди найширші плесі, той виграє.

Наступний конкурс «Снайпер»

Учасника прив'язується на пояс іззаду олівець на нитці. Вони повинні потрапити олівцем в пляшку, без допомоги рук.

Наступний конкурс «Ферма»

Гравців ділять на дів команди, зав'язують їм очі і перемішують між собою. Решта гостей утворює коло. Одна команда «мичить», інша – «хрюкає». Необхідно щонайшвидше зібратися своєю командою в купу, не виходячи з кола.

Ведучий. На закінчення підведемо підсумки і привітаємо хлопців з святом.

Свято здоров'я

Мета: розширити знання учнів про користь вживання різноманітної їжі, про те, в яких продуктах містяться потрібні нашому організму вітаміни, перевірити вміння надавати першу медичну допомогу товаришеві, знання правил особистої гігієни; виховувати дисциплінованість, командний дух.

Обладнання: «ліжко», покривало, інструменти Айболитя, перев'язочний матеріал, 2 мішки, 2 обручі, 2 стрічки, 2 м'ячі

Хід свята

Учень: Світло сьогодні у нашому залі! Свято у гості до нас завітало! Прийшли на це свято і мама, і татко, бо хочуть, Щоб міцними, здоровими Зростали їхні малятка.

Учениця: В кожній родині, в кожній сім'ї Зростають в любові дітки малі. Та дитя своє просто любити мало, а піклуватись про нього треба, Щоб здоровим, міцним, загартованим, На щастя, на радість воно зростало!

Учень: Ось вона, чарівна мить!
Ми вам казочку покажем,
А ви висновки зробіть!

(До уваги присутніх – картина збирання до школи. Типовий випадок вередування.)

Василько: Не піду у школу я!
В мене ніженьки болять!
Не піду до школи –
Краще з'їм я пиріжок, Вип'ю «Пепсі-коли»! Більше я на ті уроки не піду ніколи!
Телевізор подивлюсь, Проживу й без школи! Треба подрімати трішки... Хай від того навчання відпочинуть ніжки! Там же бігать треба, і треба стрибати, Треба літери вивчати, Треба рахувати. *(Невдоволено)* Ще й зарядкою займатися! Е, ні!
Краще вдома, на дивані
З рудим котиком погратися!

Учениця: *(звертається до Василька)* Кіт щоранку вмивається, Чистить свої зубки Миє, чистить і вилизує Свою руду шубку.

Плигає щоранку вліво, Плигає щоранку вправо Із задоволенням робить Різні фізкультурні вправи!

Якби спортом не займався, Не тренував ніжки, Не піймав би він, Васильку, Проворної мишки!

Василько: Як посміли ви відкрити рота? Сам чим хочеш ти займайся, То усе твої турботи. Ти свого малого носа Не сунь в мої справи! Роби свої фізкультурні вправи. Геть звідсіля!
І не смій до мене підходити!

Вчителька: Ось, друзі, і є у нас проблема – потрібно ось такого Василька переконати у тому, що здоров'я кожного у його ж руках.

Маю вам відкрити одну таємницю. Сьогодні до нас у гості прийде... А ви краще послухайте вірш і відгадайте. ...Він під деревом сидить. Йдіть лікуйтесь, не баріться І корова, і вовчиця, і жучок, І черв'ячок, і ведмедиця. Полікує всіх умить Добрий лікар ...Айболить!

Так, це саме він. А поки його не має, давайте разом з усіма, хто зібрався в цьому залі, поговоримо про те, як бути здоровим та сильним. Давайте згадаємо кілька порад лікаря – академіка Миколи Амосова. Про цього чудового лікаря ви ще, мабуть, і не чули він робив дуже складні операції на серці і багатьом людям урятував життя. Так от, запам'ятайте його першу пораду: - Людина сама відповідає за своє здоров'я і тільки сама може його зберегти. Роз'ясненням цього правила може бути такий вірш;

Учень: Якщо хочеш бути здоровим, Правило запам'ятай: Сам про своє здоров'я дбай, - На лікарів цю проблему Не перекладай.

Лікарі лікують хворих, Здоров'я вони не творять, Людина повинна сама Дисциплінована бути І вольова.

Вчитель: Ви мені можете заперечити – при чому тут дисциплінована і вольова. Хіба хворіють недисципліновані? А чи знаєте, що значить – вольова? Тоді я маю вам розповісти. Хворіти можуть, безперечно, всі, але людина, яка привчила себе виконувати правила, необхідні для збереження здоров'я, хворіє менше, або й зовсім не хворіє. Що ж це за правила?

Учениця: Я про них розповім. Щодня треба робити фіззарядку – перше правило; їсти вчасно і не об'їдатися – друге правило; працювати багато – третє правило; відпочивати розумно – четверте.

Вчитель: Про фіззарядку говорити не будемо, бо всімвідома її користь. Ми просто зараз зробимо **фізкультхвилинку «Раз, два, три»**

Повернемося до другого правила. А от чи всі знають чому потрібно їсти вчасно і не об'їдатися? (*Відповіді*)

Тепер про роботу. Робота на повну силу загартовує організм людини. Втоми боятися не треба, бо відпочинок і сон відновлюють сили. Значно швидше втрачають здоров'я ті люди, які працюють мало, лінівні.

Звідси і висновок, що тільки дисциплінована і вольова людина може краще зберегти своє здоров'я, ніж боягуз чи лінівний. Не завжди легко буває примусити себе терпіти біль, або лежати хворим у ліжку, пити гіркі, не смачні ліки, робити роботу, що не подобається, але, яку потрібно зробити. Отже, вольовою і називають людину, що вміє примусити себе дотримуватися потрібного режиму, яка ретельно виконує своє обов'язки, працює на повну силу.

Ви можете сказати, що ніби лікарі та ліки не потрібні для людей, але це не так. І лікарі, і ліки, дуже потрібні, без них хвороби і не вилікуєш. Але лікарям потрібно лікувати справді хворих. А не тих, що видають із себе хворих.

(Заходить Айболить з медсестрою)

Айболить: Є у вас тут хворі? *(До Василька)*Що в тебе болить? Не турбуйся! Зараз полікую! І тебе, і ніжки від ліні врятую! *(Відкриває чемоданчик, дістає шприц, ножиці, ...)*

Василько: Н-не болить н-нічого в мене! Хо-хочу бути я... спортсменом! Постривайте, не спішіть, Все, що хочете кажіть, З боку я себе побачив, Прошу вас мене пробачить. Зі мною ви нічого не робіть, І вмиватись, і купатись, В м'яч ганяті і стрибати – Спортсм буду займатись!

Айболить: Дуже добре, молодчага!
Я скажу коротко і ясно:
Не захворіє той, хто регулярно робить водні процедури!
Вода – кращий засіб від температури!
Вмивайтеся! Купайтеся! Водною обливайтесь!
І з вашої утроби повтікають всі мікроби!

Учень: Щоб завжди гарний вигляд мати –
Вітаміни потрібно вживати!
Хто дружити з ними буде,
Той хвороби всі забуде.

Вчитель: В яких же продуктах є вітаміни так потрібні нашому організму?

Учениця: Морква вітаміном А багата,
Про це всі повинні знати,
Щоб ми високими росли,
Щоб ми веселими були,
Щоб зір ніколи не псувався
Потрібно моркву споживати.

Учень: У житньому хлібі є потрібен всім В вітамін.
Хліб смачний із супом і борщем.
Зі свіжим маслом, з огірками..

Учениця: Вітаміни В і С в картоплі, в цибулі є і в часнику,
В смородині, в шипшині, в фруктах
І рослинних всіх продуктах.
Картоплю правильно варіте,
Щоб вітаміни залишити .

Вчитель: А хто знає як правильно варити картоплю? *(Учні висловлюються)*

Учень: Ото ж бо, друзі, вітаміни завжди усім, усім потрібні.
То ж їжте моркву і картоплю,
і житній хліб, і помідори.
Щоб все було і ситно, й смачно.
Дружіть із молоком і маслом.

більш нема багатства

Бо ж, знайте,

за це міцне здоров'я ваше. На радість всім: і тату, й мамі Здорові всі зростіть та гарні.

Вчитель: А зараз я до слова запрошую помічницю Айболитя – медсестру.

Медсестра : Чи готові ви до змагань. Зараз я перевіру.

Віри-іспит

Щоб усі вас поважали,

Щоб любили і пишались,

Не багато і не мало –

Треба знати 10 правил

1. Як прокинувся – вставай

Ліні волі не... (давай)

2. Квіточку роса умила,

А тебе умиє ... (мило)

3. Але ти не поспішай, подивись спочатку

Чи нічого не забув, чи в портфелі все в ... (порядку)

4. І дивись, не барись,

В школу швидко-швидко ... (мчись)

5. В школі, в класі не брудни,

Сміття бачиш ... (піднімі).

6. Не носи в кишені жуйки,

Крейдю, яблука і булки, Кнопки, цвяхи, сірники,

А носи ... (носовички).

7. Будь охайним завжди сам Уникай дірок і ... (плям) 8. Вдома близьким не груби, Менших захищай ... (завжди) 9. Скільки в небі світить ясних зірок Стільки потрібно мати ... (оцінок)

10. Щоб тобою пишались,

Перехожі озирались,

Так роби, щоб люди звикли –

Ти в усьому завжди ... (приклад).

Медсестра: Молодці, діти! Гарно ви відповідали.

Айболить: Дорогі друзі, сьогодні у вас Свято здоров'я, тому я хочу побачити, чи вмієте ви допомагати потерпілому товаришеві. То ж подивимось як ви це будете робити.

Ситуація 1. До присутніх входять діти з ранами на долоні лівої руки.

Ситуація 2. У дітей носова кровотеча.

Ситуація 3. Хто зможе надати допомогу при сонячному ударі ?

Ситуація 4. Перенести потерпілого без носилок.

Айболить: Молодці, ви чудово справились з моїм завданням. А тепер вікторина. Поділіться на дві команди. Виберіть капітанів і назви команд.

1. Чому потрібно мити руки перед їжею?
2. Чому потрібно обрізати нігті?
3. Яку їжу беруть руками?
4. Як одягатися в різні пори року?
5. Яким повинно бути взуття?
6. Чому вранці обов'язково потрібно відкривати вікна?
7. Які ви знаєте отруйні гриби і чим вони відрізняються від їстівних?
8. Які лікарські рослини ростуть у нашому лісі?
9. Що означає червоний, зелений, жовтий сигнали світлофора?
10. Як правильно перейти дорогу, коли не має світлофора?
11. Якщо немає тротуару, якої сторони повинні дотримуватися пішоходи?
12. Як починати загартовування?

Айболить: Спасибі, друзі. Підсумуємо. Амені так ще хочеться побачити чи всі ви любите спорт, чи дружите з фізкультурою.

(Спортивні змагання)

1. Кенгуру. (у мішках)
2. Стрічка (обручі, стрічка)
3. Снайпер (обручі, м'ячі)
4. Передав – сідай (м'ячі)

Вчитель: Чи задоволені ходом змагань? Підсумуємо.

Айболить: Любі мами, любі татка!

Вам не слід чекати,

Щоб саме здоров'я з неба впало На голову вашому дитяті! Треба щодня наполегливо працювати! Треба щодня про здоров'я дитяче дбати! І тоді ваші малята Будуть справжні здоров'ята!

Вчитель: А чи знаєте ви, учні, як діяти, щоб бути здоровими, щасливими?

Учень: Треба нам із мавпочки завжди приклад брати, Як вона – на дереві висіти, підстрибувати і стрибати, То будемо здоровими, то будемо веселими, І у батьків наших проблем не буде з нервами!

Учениця: Слід вмиватися щодня, чистить свої зубки! Щоби знала наша шкіра і мило, і губку!

Хочемо усім сказати,
Що здоров'я краще мати,
Аніж хворому ходити
Й світ чарівний не любити!

Бо любов, здоров'я, сила
Нам дають чарівні крила.
Ще дають саме життя
І несуть у майбуття

Бережіть здоров'я власне,
Поки є на це ще час.
Бо життя таке прекрасне
І воно одне у нас.

Будьте здоровими,
Будьте щасливими,
Будьте розумними,
Будьте красивими.

Здоров'я – це сила!
Здоров'я – це клас!
Хай буде здоров'я
У вас і у нас!

Здорові сім'ї – це чудово!
Здорові сім'ї – просто клас!
Живіть щасливо і багато,
Любов до спорту бережіть,
Хай кожен день ваш буде святом,
Життям упевнено ідіть!

Коли день ще на початку,
Довго в ліжку не лежи,
Не лінуйся, зроби зарядку,
І до школи ти біжи.

Здоров'я – це багатство,
Яке Господь нам дав,
І треба, щоб з дитинства
Його ти цінував.

Здоров'я не придбаєш
Ні за які гроші, пам'ятай.
Його від Бога маєш,
Про це не забувай.

Бережи здоров'я змалку,
Бо хазяїн тіла – ти.
Щоб життя прожити довге,
Себе треба берегти.

Айболить: Настав час прощатись з вами, друзі. Мені жаль покидати вас, але мене чекають хворі. Я скажу вам на прощання свої щирі побажання: Хочу, щоб піклувалася кожна мама, кожен татко про те, щоб їх дитятко було здоров'ятком.

Вчитель: Дорогі татусі й мами, дідусі й бабусі! Виховуйте свої чада у спортивнім дусі! Загартовуйте! Тренуйте! Правильно харчуйте! Не відкладайте це на завтра! Робіть це зараз! Чуєте?!

Урок математики у 4 класі

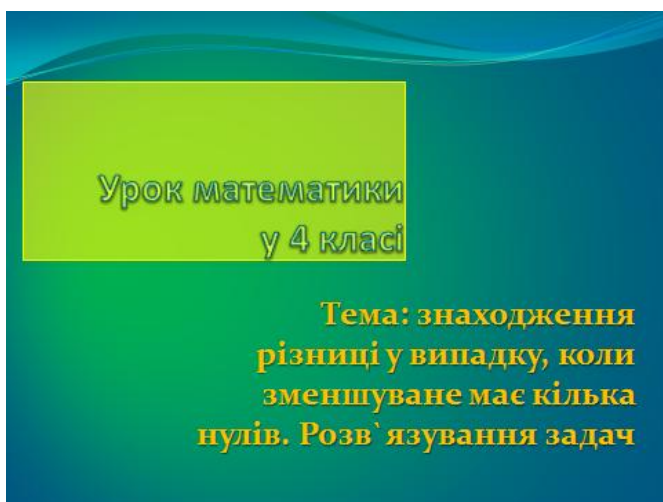
Тема: знаходження різниці у випадку, коли зменшуване має декілька нулів.
Розв'язування задач

Мета: (формувати компетентності): предметні: ознайомити учнів з відніманням багатоцифрових чисел у випадку, коли зменшуване містить кілька нулів; закріплювати вміння застосовувати переставну властивість додавання, виконувати перевірку дій додавання і віднімання; розвивати уважність; виховувати інтерес до предмета; **ключові:** спілкування державною мовою (уміння усно та письмово висловлювати власну думку, тлумачити поняття та ін.); **уміння навчатися впродовж життя** (уміння сприймати й аналізувати інформацію, визначати головне, формулювати, складати алгоритм навчальної діяльності та дотримувати його, організовувати робоче місце, оцінювати результати роботи — своєї та однокласників); **соціальні та громадянські** (здатність працювати в групі (команді) на результат, досягати компромісів); **екологічну грамотність і здоровий спосіб життя** (здатність і бажання дотримувати здорового способу життя, усвідомлювати роль навколишнього середовища для здоров'я та життя людини).

Оснащення: підручники, матеріали з методичного фонду вчителя, медіазасоби.

Тип уроку: комбінований урок.

ПЕРЕБІГ УРОКУ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Учитель

Знов настав уроку час
Математика кличе нас.
Фантазуйте і творіть,
Уяву й розум проявіть!
Старанними в роботі будьте
І про кмітливість не забудьте!

II. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ УРОКУ. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

За допомогою математики ми будуємо своє успішне майбутнє, готуємося до обраного фаху, доводимо собі, що без математики неможлива успішна діяльність людини.

1. Перевірка домашнього завдання 2. Усні обчислення

Гра «Влучний стрілець» З'єднайте стрілками приклади з однаковими відповідями.

Гра «Влучний стрілець»

825x75   600:150
55x2   44+ 28x2
100:25   2875+6368
70+15x2   550:5x6
6368+2875   1000-890
990:3x2   75x825

Математичний диктант. Гра «Так чи ні?»

чні записують «так» чи «ні».

480 зменшити на 6, вийде 80.

Частка чисел 200 і 10 дорівнює 20.

720 більше 9 у 8 разів.

Добуток чисел 80 і 70 дорівнює 5600.

66 зменшити в 22 рази дорівнює 3.

9 збільшити в 4 рази, вийде 13.

6 менше 360 на 6.

Сума чисел 5 і 70 більше суми чисел 70 і 50.

Різниця чисел 540 і 90 дорівнює 450.

Відповіді: ні; так; ні; так; так; ні; ні; ні; так.

4. Робота над виразами з буквеними даними

Завдання 405- робота в групах (завдання у формі таблиці).

Відповіді кожного приклада - це певна буква. Одержані числа запишіть у порядку зростання.

1) $a + b$, якщо $a = 163\ 250$, $b = 8075$, то $163\ 250 + 8075 = 171\ 325$.

$a - b$, якщо $a = 163\ 250$, $b = 8075$, то $163\ 250 - 8075 = 155\ 175$.

1) 163250   2) 163250

8075   8075

171325   155175

$a : 10$, якщо $a = 163\ 250$, то $163\ 250 : 10 = 16\ 325$;

$b \cdot 10$, якщо $b = 8075$; то $8075 \cdot 10 = 80\ 750$

$a + 7000$, якщо $a = 163\ 250 + 7000 = 170\ 250$

III. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ

— Обчисліть.

1 дес. – 1 од.

10-1

50-1

1 сот. – дес.

100-1

500-1

1 тис. – 1 од.

1000-1

5 000-1

1 сот. тис. – 1 од.

100 000-1

50 000-1

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Пояснення вчителя на основі прикладу

$$\begin{array}{r} 500 \\ - 32 \\ \hline 468 \end{array}$$

— Віднімання починаємо з одиниць. Від нуля не можна відняти 2, десятків немає, тому беремо 1 сотню і замінюємо її 10 десятками. Візьмемо 1 десяток, у розряді десятків залишиться 9 десятків. Один десяток замінимо десятьма одиницями. Число 500 розглядаємо як 4 сотні 9 десятків і 10 одиниць.

Виконуємо віднімання: від 10 відняти 2, буде 8. Пишемо 8 на місці одиниць. Від 9 десятків відняти 3 десятки, буде 6 десятків. Пишемо цю цифру в розряді десятків різниці. Від 4 сотень нема чого віднімати, тому це число записуємо на місці сотень різниці.

Отримали відповідь: 4 сотні 6 десятків і 8 одиниць, або 468.

2. Завдання 406 Первинне закріплення

Учні докладно пояснюють розв'язання. Учитель виправляє й уточнює їх коментарі.

-1998	- 2000	- 10008	-100000
<u> 8</u>	<u> 2</u>	<u> 125</u>	<u> 37</u>
1990			

Завдання 407 (самостійно з подальшою взаємоперевіркою)

307857	392265	_67082	,57526
<u>84408</u>	<u>307857</u>	<u>9556</u>	<u>+9556</u>
392265	84408	57526	67082

1. Фізкультхвилинка

2. Робота над задачею 408.

1. Ознайомтеся з умовою задачі.

Запишіть коротку умову.

Порівняйте текст і короткий запис задачі.

Складіть план розв'язання задачі.

3. Учні з високим і достатнім рівнем знань можуть розв'язувати задачу самостійно. *(Доцільно звернути їх увагу на те, що відповідь можна отримати різними способами.)*

5. Завдання для допитливих. «Банк математичних цікавинок»

Завдання 409

1) $(250 - 10) : 3 = 80$ (м)

2) $80 + 10 = 90$ (м)

v. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Завдання 410; 411 (с. 67).

vi. ПІДСУМОК УРОКУ

— Чого вчилися на уроці?

— Хто з вас був найактивнішим?

— Яке завдання сподобалося?

Підсумки тижня початкового навчання

Відповідно до річного плану роботи школи з 26 по 30 листопада у Друхівській ЗОШ І-ІІІ ст. проходив тиждень початкового навчання «Листопадеві сходи» під девізом «Кожен день у нас цікавий, веселий, плідний і яскравий». Робота тижня була спланована так, щоб заходи охоплювали різні сторони діяльності вчителів та учнів, були цікавими, корисними і сприяли інтелектуальному та творчому розвитку дитини. Мета вчителів - зацікавити учнів до вивчення навчальних предметів, зробити навчання більш розмаїтим, відкрити нові, нетрадиційні підходи до вивчення навчальних дисциплін, а також показати тісний зв'язок вивченого в школі з життям людини і показати свою майстерність під час проведення відкритих уроків та виховних заходів.

Понеділок - «Презентація початкової школи», включав лінійку «Наша школа початкова відкриває двері», інформаційну рекламу про заходи. Учні 3-Б та 2 класів виготовляли газету «Скарбничка моїх добрих справ» та лепбук «Вітаємо козаків».

Вівторок - «Хто багато читає, той багато знає!». Цього дня пройшов конкурс на кращий зошит з української мови «Зошитове свято». Серед другокласників кращі зошити у Баранчука В., Люшиної К., Луцик В., Мороза П., Воробей Д., Мельника В., Карпинського В.. У 3-А класі кращі зошити у Григор'євої С., Штемпель Ю., Савчука Б., Костюкевич А. беззаперечний лідер у 3-Б класі. Цимбалюк С. та Синюк А. мають кращі зошити серед четвертокласників.

На відкритому уроці вчительки Штемпель Г. В. з літературного читання у 3-Б класі «За добро платять добром». Всі присутні спостерігали за дивовижними перевтіленнями, які розіграли учні за українською народною казкою «Кривенька качечка».

Цього ж дня дуже жваво пройшов виховний захід «Свято казки» у 1 класі - вчителька Штемпель С. О.

Школярі з цікавістю розглядали виставку творчих робіт початківців «Світ моїх захоплень»

Бібліотекар Баранчук Л.І. провела конкурс на кращого читача серед учнів молодшого шкільного віку. Ними виявились

У середу діти крокували екологічними стежками. Першокласники із вчителькою Штемпель С. О. на відкритому уроці з предмета «Я досліджую світ» досліджували повітря.

Класоводи зробили велику виставку учнівських малюнків «Ми за чисту планету».

Майстер-клас з виготовлення листівок разом зі своєю вчителькою Лемех О. М. показали учні 3-А класу.

Всі разом переглянули презентацію «Збережемо природу Землі разом».

Під час проведення відкритого уроку з природознавства « Як зберегти тепло в будинку» , учні 3-А класу під керівництвом Лемех О. М. працювали над вирішенням цієї проблеми не тільки у масштабі школи, а й у власних будинках.

Дослідження «Турбочерепахи» спільно з вчителькою Баранчук С. І. провели учні 4 класу, де дізналися про властивості води та про силу зчеплення предметів з різною поверхнею.

Четвер пройшов під гаслом «Здоров'я родини – багатство країни!». Цього дня учитель англійської мови Омельчук Ю. О. проводила веселі перерви на англійській «Моє здоров'я», а психолог Мороз Н. В. запрошувала школярів на галявину

психологічної розгрузки.

Бабак Л. М. зі своїми другокласниками провела розважальну програму «Зростаємо мужніми».

Всі початкові класи взяли участь у флеш-мобі «Парад вишиванок»

Провела відкритий уроку з основ здоров'я у 3-Б класі Миронець Н. Г. « Уміння взаємодіяти. Дружній клас. Практична робота. Обговорення літературних джерел». Тема виявилась актуальною та цікавою для дітей.

Під кінець робочого дня, всі бажаючі відвідали виховний захід «Свято здоров'я», що пройшов у 4 класі під керівництвом Баранчук С. І. Учні показали на святі свої знання з основ здоров'я, вчилися розв'язувати часті учнівські ситуації з допомоги потерплого товаришеві, змагалися у вправності та спритності. У спортивних змаганнях перемогла команда «Переможці».

П'ятниця - День ерудитів. Учні 4 класу створили газету «Клубочок заморочок!». Також вони показали свою ерудованість на відкритому уроці з математики «Знаходження різниці у випадку, коли зменшуване має кілька нулів» - вчителька Баранчук С. І.

У другокласників теж пройшов відкритий уроку з математики «Закріплення додавання і віднімання двоцифрових чисел. Розв'язування рівнянь». Провела урок Бабак Л. М.

У конкурсі на кращий зошит з математики «Мій зошит посміхається» взяли участь всі бажаючі. Проте кращі зошити є у Цимбалюк С., Савчук Я., Рачковського М., Олексіної З. – учні 4 класу. У 3-А класі кращі зошити у Григор'євої С., Штемпель Ю., Савчука Б., а у 3-Б – у Костюкевича А., Штемпеля В., у Баранчука В., штемпель Ю., Луцик В., Мороза П., Воробей Д., Мельника В., Карпинського В..

Вчителі-початківці доклали чимало зусиль для забезпечення рівних можливостей для всіх дітей, незалежно від рівня навчальних досягнень. Робота у межах тижня початкової школи охоплювала всі класи.

Тиждень пройшов активно і цікаво. Діти отримали багато нових емоцій, знань, умінь, нагород.

Грамотами нагороджені четвертокласники

